

проявляется в систематическом повышении квалификации, творческой активности, способности продуктивно удовлетворять возрастающие требования общественного производства и культуры» [4].

Имеется значительное число определений понятия «компетенция», однако большинство исследователей трактуют компетенцию как совокупность взаимосвязанных качеств личности (знаний, умений, навыков, способов деятельности), задаваемых по отношению к определенному кругу предметов и процессов и необходимых для качественной продуктивной деятельности по отношению к ним [1:8].

Компетентность как свойство индивида существует в различных формах: в качестве степени умелости, способности личностной самореализации (привычка, способ жизнедеятельности, увлечение), некоего итога саморазвития индивида или формы проявления способности и др.

Природа компетентности такова, что она, будучи продуктом обучения, не прямо вытекает из него, а является, скорее, следствием саморазвития индивида, его не столько технологического, сколько личностного роста, следствием самоорганизации и обобщения деятельности и личностного опыта. Компетентность – это способ существования знаний, умений, образованности, способствующий личностной самореализации, нахождению воспитанником своего места в мире, вследствие чего образование предстает как высокомотивированное и в подлинном смысле личностно ориентированное, обеспечивающее максимальную востребованность личностного потенциала, признание личности окружающими и осознание ею самой собственной значимости [1:9].

Повышается ценность личности, ее человеческих качеств, в связи с чем меняется и отношение к образо-

ванию. Сегодня востребован такой специалист, который реализует себя благодаря полученным знаниям: безукоризненный специалист в своей области, специалист, который ориентируется в других сферах науки и культуры, развивает свой творческий потенциал, вступает в личностно-значимые коммуникации с окружающими людьми, культурой и т.д. Образование, получаемое в вузе, должно помочь человеку не только стать хорошим специалистом водного хозяйства, готовым к профессиональной деятельности в быстро меняющемся мире, но и помочь реализовать творческие возможности, научить социальной ответственности.

Сегодня вместо понятия «профессионализм» все чаще начинают употреблять понятия «компетентность», «профессиональная компетентность». Профессионализм – хорошее владение своей профессией (технологиями обучения). Компетентность – такие качества личности, как умение постоянно учиться, способность принимать ответственные решения, самостоятельность, творческий подход к любому делу, умение доводить его до конца, гибкость мышления, умение поддерживать диалог, сотрудничество с окружающими, коммуникабельность и т.д. Компетентностный подход – принципиально иная логика организации профессионального образования, логика решения задач и проблем не только и не столько индивидуального, сколько группового, парного, коллективного характера.

Таким образом, реализация компетентностного подхода в профессиональном образовании будет способствовать подготовке высококвалифицированного, конкурентоспособного на рынке труда специалиста, способного к эффективной работе по специальности на уровне мировых стандартов, готового к постоянному профессиональному росту, социальной и профессиональной мобильности.

Литература

1. Болотов В.А., Сериков В.В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе. Педагогика. 2003. № 10. – С. 8-14. https://pedlib.ru/Books/5/0306/5_0306-9.shtml
2. Загвязинский В.И. Педагогический словарь: учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений В.И.Загвязинский, А.Ф.Закирова [и др.]. – М.: Академия, 2008. – С. 352.
3. Лингвистический энциклопедический словарь <https://tapemark.narod.ru/les/233a.html>
4. Словарь по профориентации и психологической поддержке <https://vocabulary.ru/termin/professionalizm.html>

РЕЗЮМЕ. Мақолада касбий таълимда компетенцияларни ривожлантиришнинг замонавий жиҳатлари муҳокама қилинади. Талабаларнинг коммуникатив компетенциясини шакллантириш мутахассисни касбий тайёрлашнинг умумий жараёнида асосий роль ўйнайди. Коммуникатив компетенция – бу талабаларнинг мулоқот соҳасидаги билим, кўникма ва малакаларни касбий муаммоларни ҳал қилиш жараёнида улардан самарали фойдаланиш учун етарли даражада ўзлаштириш кўрсаткичи эканлиги ёритилди.

РЕЗЮМЕ. В статье рассматриваются современные аспекты формирования компетенций в профессиональном образовании. Формирование коммуникативной компетенции студентов играет ключевую роль в общем процессе профессиональной подготовки специалиста. Коммуникативная компетенция представляет собой меру овладения студентами знаниями, умениями и способностями в области коммуникации на уровне, достаточном для их эффективного использования в процессе решения профессиональных задач.

SUMMARY. The article discusses modern aspects of developing competencies in vocational education. The formation of communicative competence of students plays a key role in the overall process of professional training of a specialist. Communicative competence is a measure of students' mastery of knowledge, skills and abilities in the field of communication at a level sufficient for their effective use in the process of solving professional problems.

HUQÍQÍY TÁLIMDEGI REFORMALAR - HUQÍQÍY TÁLIM NÁTIYJELILIGIN ASÍRÍW GIREWI

T.K.Kudaybergenova – *pedagogika ilimleriniń kandidatu, docent*
Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı

Tayanch soʻzlar: huquqiy davlat, huquqiy madaniyat, "Jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish Milliy dasturi", "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, ta'lim tamoyillari, huquqiy ta'lim, huquqiy tarbiya.

Ключевые слова: правовое государство, правовая культура, Закон «О повышении правосознания и правовой культуры в обществе», Закон Республики Узбекистан «Об образовании», преподавания право, принципы преподавания, правовое воспитание.

Key words: rule of law, legal culture, "National program for raising legal culture in society", "education Law", educational processes, legal education, legal education.

Gárezsiz Ózbekstanńıń keleshekтеgi perspektivasi-ádalatlı demokratiyalıq huqıqıy mámleket, puqaralıq jámiyetin qurıw bolıp tabıladı. Bul ullı maqset jolında ekonomikalıq, social, siyasiy, ruwxıy hám materiallıq hám huqıqıy tarawlarda úlken tariyxıy reformalar ámelge asırılıp atır. Reformalardı ámelge asırıwdıń barlıq huqıqıy tiykarları jaratılıp, bul ózgerisler baslamashıları hám bas

reformatorı da mámleket bolıp tabıladı. Nızam hám huqıqtıń üstinligi biz qurıp atırǵan mámlekettin tiykarǵı rawajlanıw principlerinen biri bolıp tabıladı. Huqıqıy mámleket puqaralardıń huqıqıy sana-sezimine hám huqıqıy mádeniyatın joqarı dárejede qalıplesip, ómirlik dúnya qarasqa aylanıwın talap etedi. Sol sebepli huqıqıy sana hám huqıqıy mádeniyattı qalıplestiriw búgingi kúnnin

aktual máselesi bolıp tabıladı. Usınıń nátiyjesinde huqıqıy tálim hám tárbiyanı jaqsılaw hám huqıqıy mádeniyattı kóteriw - mámleketimiz siyosatınıń ústin baǵdarları sıpatında tán alındı. Gárezsizliktiń dáslepki jıllarında qabıl etilgen normativ - huqıqıy hújjetler tálim sistemasına qaratıldı. Gárezsizlikke shekem bolǵan dáwirde bilimlendiriw sistemasında huqıqtanıw pánlerine júdá az saat (116 saat) ajratılǵan. Búgingi kúnde úziksiz bilimlendiriwdiń barlıq túrlerinde huqıqtanıw pánlerine jámi 240 saat ajratıldı.

Tálim-tárbiya máselesi gárezsizligimizdiń dáslepki kúnlerinen baslap búginimiz hám keleshegimizdi sheshetuǵın eń aktual wazıypa sıpatında qaraldı hám tálim-tárbiya tarawına tiyisli normativ-huqıqıy hújjetler qabıllandı. Sonıń menen birge, respublikamızda jaratılǵan mámleket standartlarında jámiyetlik maqsetti ańlatıwǵa itibar berildi hám huqıqıy tálim-tárbiyanı jetilistiriw maqsetinde anıq jumıslar ámelge asırıldı.

Tálim-tárbiyaǵa baylanıslı qabıl etilgen normativ hújjetlerde bilimlendiriw sistemasına aldınǵı pedagogikalıq texnologiyalardı engiziw hám ózlestiriw zárurlıǵı belgilendi. Atap aytqanda, Prezidentimizdiń 2019-jıl 9-yanvardaǵı “Jámiyette huqıqıy sana hám huqıqıy mádeniyattı joqarılatıw sistemasın túpten jetilistiriw haqqında”ǵı PF-5618-sanlı Pármanında “*Jámiyette huqıqıy sana hám huqıqıy mádeniyattı joqarılatıp barıw nızam ustemligin támiyinlew hám nızamlılıqtı bekkemlewdiń eń tiykarǵı shárti....*

- jámiyette huqıqıy sana hám huqıqıy mádeniyattı joqarılatıwda eń aldı menen tálim-tárbiyanıń sistemalı, úziksiz alıp barılıwına itibar qaratıw, mektepke shekemgi tálim diziminen tartıp xalıqtıń barlıq qatlamlarına huqıqıy sana hám huqıqıy mádeniyattı tereń sińdiriń, jeke mápler ham de jámiyetlik mápler teńligi ideyaların tereńnen sińdiriń;

- jas awlad sanasına huqıq hám minnet, hadallıq hám páklik túsiniqlerin sińirip barıw, Konstituciyanıń ayrıqsha táreplerin balalıǵınan baslap úyretip barıw” ekenligi kórsetip ótilgen.

Ózbekstannıń social-pedagogikalıq sharayatına sáykes bilimlendiriw texnologiyaların jaratıw hám olardı huqıqıy tálim-tárbiya ámeliyatında qollaw: birinshiden, huqıqıy tálimdi jedellestiriw hám nátiyjeliligini asırıw maqsetinde eń aldınǵı pedagogikalıq texnologiyalardan paydalanıw; ekinshiden, dástúriy oqıtıw sistemasında jazba hám awızsha usıllardıń unamalı táreplerin qollaw; úshinshiden, huqıqıy informaciyalardıń keskin kóbeyip baratırǵanlıǵı sebepli olardı sistemalı túrde jarıtıw hám túsindiriw; tórtinshiden, hár bir bilim alıwshınıń potensial múmkinshiliklerin rawajlandırıwdı talap etedi.

Sońǵı jıllarda tálim-tárbiya tarawında ámelge asırılǵan jumslar jaslarardıń ruwxıy, sociallıq-huqıqıy rawajlanıwına imkaniyat jarattı. Biz qurıp atırǵan jańa jámiyet, turmısımızǵa barǵan sayın kirip kiyatırǵan jańalardıw processleri, reformalardıń táǵdiri hám keleshegi, áwele, xalqımızdıń bul ózgerislerdi qollap-quwatlawına, olardıń jámiyetlik belsendiligi, dúnyaǵa kózqarası, sanasına, oy órisiniń rawajlanıwına baylanıslı.

Ózbekstan Respublikasınıń barlıq tarawları sıyaqlı bilimlendiriw sistemasın rawajlandırıw, onıń nátiyjeliligini asırıw, basqarıw, bul processte rawajlangan sırt el tájiriybelerin úyreniw máselelerine úlken itibar qaratılıp atır. Ámelge asırılıp atırǵan úlken jumslar, perzentlerimizdiń hár tárepleme barkámal bolıp er jetiwi ushın jaratılıp atırǵan zamanagóy sharayatlar sebepli jaslarımızdıń fizikalıq hám ruwxıy tárepten hesh kimnen kem bolmay ósip kiyatırǵanı bårshemizge málim.

Biraqta, házirgi waqıtta bul tarawda bir qansha sheshimin kútip turǵan máseleler bar. Quramalı ótiw jıllarında mekteplerdegi ruwxıy- ortalıq, oqıtıwshı kásibiniń abıroyı, orń tómenlep ketkeni, jańa dáwir pedagogların tárbiyalaw, pedagogika pánin rawajlandırıw, innovaciyalıq bilimlendiriw texnologiyaların engiziwge jeterli itibar berilmegeni tarawda bir qatar awır mashqalalardı keltirip shıǵardı. Sońǵı bes jılda kadrlar

tayarlaw sistemasın túpten jetilistiriw boyınsha mámleketimizde úlken jumslar ámelge asırıldı.

Prezident SH.Mirziyoyev tárepinen bilimlendiriw sistemasına tiyisli párman hám qararlar, Ministrler Kabinetiniń bir qatar qararları qabıl etilip, bul tarawdaǵı reformalardıń huqıqıy-normativ tiykarları bekkemlendi. Ata-analar, jámiyetshiliktiń pikir usınısları inabatqa alınıp, jurtımızda 11 jıllıq mektep bilimlendiriw sisteması tiklendi. Sońǵı jıllarda jurtımızda 200 ge jaqın ulıwma bilim beriw mektepleri jańadan qurıldı.

Ullı alımlarımız-Mirza Ulıǵbek hám Muhammed Xorezmiy atındaǵı intalı balalar mektepleri, Hamid Alimjan hám Zulfiya, Erkin Vohidov, Abdulla Aripov, Ibrayım Yusupov, Ishaqخان Ibrat, Muhammad Yusuf, Halima Xudoyberdieva atları menen atalǵan dóretilshilik mektepleri, “Temurbekler mektebi”, Prezident mektepleri, jeke mektepler sıyaqlı jańa hám zamanagóy úlgidegi bilimlendiriw orınları isleneni jurtımız perzentleri ushın tálim-tárbiya alıw boyınsha jańa múmkinshilikler ashıp berip atır. Tálim-tárbiya jumsların nátiyjeli alıp barıwda erkek oqıtıwshılardıń ayrıqsha orńı hám tásiiri bar ekenligi esapqa alınıp, kórilgen anıq ilajlar nátiyjesinde xalıq bilimlendiriw sistemasına on mıńlaǵan erkek oqıtıwshılar qaytpaқта.

Búgingi kúnde mámleket byudjetiniń 35 procenti social tarawdı rawajlandırıwǵa baǵdarlanıp atır. Pedagog xızmetkerler miynetin xoshametlew boyınsha úlken jumslar islenip atır. Aqırǵı 3 jılda oqıtıwshılardıń miynet haqı ortasha 2,5 ese asırıldı. Uzaq rayonlarǵa barıp islep atırǵan pedagog kadrlar miynetin xoshametlew boyınsha anıq kriteriyalar belgilendi. Olarǵa 50-100 procentke shekem qosımsha aylıq ústemeler tólenip atır. Bul alıs aymaqlarda jetispey atırǵan mıńnan ziyat oqıtıwshını jumısqa tartıw imkaniyatın berdi. Pensiya jasında iskerligin dawam ettirip atırǵan oqıtıwshılardıǵa pensiyası tolıq muǵdarda berilip atır. Prezidentimiz SH.Mirziyoyev “Húrmetli muǵallımlerimiz, jankúyer mektep direktorların, tarawdıń eń húrmetlilerin el-jurtımızdıń súyenishi hám súyewi, dep bilemiz”, - dedi.

Pedagog xızmetkerler miynetin xoshametlew boyınsha úlken jumslar islenip atır. Xalıq bilimlendiriw sistemasın túpten jetilistiriw, mashqalalardı kompleks sheshiw máseleleri tereń analiz etilip, keleshektegi wazıypalar talqılandı.

Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2021-jıl 29-apreldegi Pármanına muwapıq, Xalıq bilimlendiriw sistemasın 2030-jılǵa shekem rawajlandırıw koncepciyası tastıyıqlandı. Onda 48 maqsetli kórsetkishlerge erisiw boyınsha anıq mexanizmler belgilendi. Misalı, 2030-jılǵa barıp oqıwshılar bilimin bahalaw boyınsha PISA xalıq aralıq baǵdarlaması reytinginde Ózbekstannıń dúnyadaǵı jetekshi 30 mámleket qatarınan orın iyelewı maqset etip qoyılǵan. Mámleketimiz basshısı oqıtıwshınıń mártebesini hám ornın asırıw, huqıqları hám jeńilliklerin keńeytiw máselelerini ayrıqsha itibar qaratıw.

Tereń ókinish penen aytamız, búgingi kúnde jurtımız jaslarınıń kópshilik bóleginde huqıqıy sana-seziminde jáne huqıqıy mádeniyat belgili bir dárejede tómen bolıp qalıp atır, bul kóplegen jas jigit hám qızlarımızdıń huqıqıy sawatsızlıǵında, óz minnetlerin orınlaw boyınsha puqaralıq poziciyasınıń qalıpsiw dárejesiniń tómenliginde, óspirimler arasında huqıqbuzarlıqtıń orın alıp atırǵanında óz kórinisin tawıp atır.

Mámleketimizde 2016-jıldan baslap siyasiy-huqıqıy, ekonomikalıq, ruwxıy tarawlar menen bir qatarda, social tarawda da tereń ózgerisler júz berdi. Sol sebepli de “Bilimlendiriw haqqında” ǵı Nızamnıń jańa redakciyada qabıl etiliwine zárúrlık tuwıldı hám nátiyjede 2020-jıl 23-sentyabrde jańa redakciyadaǵı Nızamnıń qabıl etiliwi jıynalıp qalǵan bir qansha mashqalalardı ámeliy tárepten sheshiwge huqıqıy tiykar boldı. Ózbekstan Respublikasınıń “Bilimlendiriw haqqındaǵı nızamnıń tiykarǵı maqseti onıń birinshi statyasında anıq etip belgilengen.

“Bilimlendiriw haqqında” ǵı nızam jámi 75 statyadan ibarat bolıp, bilimlendiriw haqqındaǵı tiykarǵı principler tórtinshi statyada anıq etip belgilep qoyılǵan. Oǵan muwapıq bilimlendiriw tarawındaǵı mámleket siyasatınıń tiykarǵı principleri tómendegilerden ibarat: bilimlendiriwdiń ústinliginiń tán alınıwı; bilim alıw formasın tańlaw erkinligi; bilimlendiriw tarawında kemsitiwlerge jol qoyılmawı; tálim alıwǵa tiyisli teń múmkinshiliklerdiń támiyinleniwı; bilimlendiriw hám tárbiyaǵa milliy hám ulıwma insaniy qádiriyatlardıń sińdirilgenligi; bilimlendiriw hám tárbiyanıń adamgershilik, demokratiyalıq ózgesheligi; bilimlendiriwdiń úzliksizligi hám izbe-izligi; on bir jıllıq bilimlendiriwdiń hám altı jastan jetti jasqa deyingi balalardı bir jıl dawamında ulıwma orta bilim beriwge tayarlawdıń májburiyligi; mámleketlik bilimlendiriw standartları hám mámleketlik bilimlendiriw talapları sheńberinde bilim alıwdıń hámme ushın ashıqlıǵı; oqıw baǵdarlamaların tańlawǵa tiyisli jantasıwdıń birden-birligi hám qatlamlasqanlıǵı; insannıń pútkil ómiri dawamında bilim alıwı; jámiyette pedagoglardı social qorǵawdıń kepillik berilgenligi; bilimlendiriw sistemasınıń dúnyalıq ózgeshelikke iye ekenligi; bilimlilik, uqıplıq hám uqıptıń xoshametleniwı; bilimlendiriw sistemasında mámleket hám jámiyetlik basqarıwdıń uyǵınlıǵı; bilimlendiriw iskerligi tarawındaǵı ashıq-aydınlıq dep belgilendi.

Mámleket siyasatınıń bul principleri barlıq bilimlendiriw túrleri arqalı shaxs huqıqıy sanasın qalıplestiriwge xızmet etedi.

Huqıqıy tálimniń orın alǵan jaǵdayın úyreniw maqsetinde ulıwma orta bilim beriw mekteplerinde oqıwshılardı huqıqıy tálim beriw shart-shárayatları, oqıw predmetleri mazmunı, MBS hám oqıw baǵdarlamaların analizledik.

Málim bolǵanıday, statistikalıq maǵlıwmatlar boyınsha 2019/2020 oqıw jılı halatına kóre xalıq bilimlendiriw sistemasında 9 942 ulıwma bilim beriwshi mektepte 6,2 mln. oqıwshi oqıtıladı, olarǵa 457 mın muǵallım tálim-tárbiya beredi hám respublikamızdıń ulıwma bilim beriwshi mekteplerinde oqıtılıp atırǵan jámi 21 pán sheńberinde oqıwshılardı 1-klass 11-klassqa shekem huqıqıy tálim beriledi. 2019-20/2021 oqıw jılında tayanış oqıw jobasına muwapıq mekteplerde háptesine 1 saattan 8-klass «Ózbekstan mámleketi hám huqıqı», 9-klass «Konstituciya huqıq tiykarları», 10-11-klasslarda «Mámleket hám huqıq tiykarları» pánleri oqıtıladı.

№	Pánniń atı	Klasslar	Sabaq kolemi
1.	«Ózbekstan mámleketi hám huqıqıy tiykarları»	8-klass	1 saattan (34)
2.	«Konstituciya huqıq tiykarları»	8-klass	1 saattan (34)
3.	«Mámleket hám huqıq tiykarları»	10-klass	1 saattan (34)
4.	«Mámleket hám huqıq tiykarları»	11-klass	1 saattan (34)

Ózbekstan Respublikası Xalıq bilimlendiriw ministrliǵı sistemasındaǵı ulıwma orta bilim beriw mekteplerinde huqıq pánleriniń oqıtılıw jaǵdayı

Ádebiyatlar

1. Ózbekiston Respublikasınıń “Tálim toǵrisida”ǵı Qonuni. – T.: “Sharq” nashriyot-matbaa konserni, 2020.
2. “Jamiyatda huqıqıy madaniyatni yuksaltırish Milliy dasturi” (ÓZR Oliy Majlisi tomonidan 1997 yil 29 avgustda tasdiqlangan) // <http://lex.uz/>.
3. 2022-2026- yillarga mo’ljallangan yangi Ózbekistonning taraqqiyot strategiyasi. - Ózbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-son Farmoni.
4. Prezident SHavkat Mirziyoevning Ózbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 27 yilligiga baǵishlangan tantanali marosimdagı máruzasi. – Toshkent, “Xalıq so’zi”. 2019 - yil 7 dekabr.

REZYUME. Maqolada huqıqıy ta’lim-ta’rbiyanı takomillashtırishning huqıqıy asoslari, so’nggi yillardagi huqıqıy ta’limdagı reformalar, hozirgi davrdagi huqıqıy ta’limning holati haqida so’z yuritiladi.

РЕЗЮМЕ. В статье представлены краткие сведения об истории преподавания юридических наук в Узбекистане с древнейших времен до наших дней.

SUMMARY. The article provides brief information on the history of legal education in Uzbekistan from ancient times to the present.

Sunday-aq, huqıqıy bilimler basqa pánler quramına da sińdirilgen halda oqıtıp kelinedi, atap aytqanda: 1-4-klasslarda «Konstituciya álippesi» kursı «Oqıw», «Atırıpımızdaǵı álem», «Tábiyattanıw», «Tárbiya» pánleri, Sunday-aq, «Tárbiyalıq saatlar» quramına sińdirilgen halda hár bir klassta 10 saattan oqıtıladı. Anıqlanıwlarǵa muwapıq, mámleketlik ulıwma bilim beriw mekteplerinde huqıq pánleriniń qánigeler tárepinen oqıtılıwın shólkemlestiriw menen baylanıslı mashqalalar bar ekenligi de anıqlandı.

Atap aytqanda, iskerlik kórsetip atırǵan jámi 12049 «Mámleket hám huqıq tiykarları» páni muǵallimlerinden 3078 qánige emes bolıp, olardan 758 qayta tayarlawdan ótken. 2020-jılı hám 2021-jıl dawamında 1050 den aslam mámleket hám huqıq tiykarları muǵallimleri qánigeligin arttırıw kurslarına tartıldı, qalǵan basqa muǵallimler 2021-2022-jıllar dawamında dáwirlilik tiykarında qánigeligin arttırıw kursları menen tolıq qamtıp alınadı.

Qaraqalpaqstan Respublikasında bul qánigelikke iye muǵallimler sanı – 1937 adamdı quraydı.

	Ulma sanı	Qáni-geler	Yuristru-denciya	Tariyx-shular	Basqa pán qánigeleri
Qaraqalpaqstan Respublikası	1937				
Nókis qalası	332	193	42	290	
Amudárya	194	113	24	170	
Tórtkúl	164	101	21	143	
Beruniy	160	90	39	121	
Ellikqala	138	74	38	100	
Xojeli	124	72	33	91	
Shomanay	71	45	19	26	
Taqiyatas	62	25	11	51	
Qanlıkól	58	36	20	38	
Qońrat	117	68	24	93	
Moynaq	35	24	6	29	
Nókis rayonu	78	46	14	64	
Kegeyli	89	46	24	65	
Shimbay	151	89	33	118	
Qaraózek	73	33	14	59	
Bozataw	29	21	6	23	

Qaraqalpaqstan Respublikasında ulıwmabilim-lendiriw mektepleriniń huqıqtanıw pán oqıtıwshıları menen támiyinleniw dárejesi

Bunnan tisqari, huqıq pánlerin oqıtıw boyınsha huqıq tálimi metodikasına baylanıslı ilimiy izertlewler jetkilikli emes. Usı kúnge shekem huqıq pánlerin oqıtıw metodikasına baylanıslı, balalarǵa óz huqıqların úyretiw mashqalalarına baylanıslı bir de bir ilimiy izertlew jumısı jaqlanbaǵan.

Juwmaqlap sonı aytıwımız múmkin: Huqıqıy tálimdegi reformalar - huqıqıy tálim nátiyjeliligin asırıw girewi esaplanadı. Bunıń ushın huqıqıy tálim nátiyjeligin asırıw, huqıq pánlerin oqıtıwdagı kemshiliklerdi saplastırır, oqıtıwǵa innovaciya qatnas jasaw - dáwir talabı esaplanadı.